

DOI: 10.31866/2410-1311.44.2024.318690

УДК 17.023.32:323.21(477)

ЦІННОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

В'ячеслав Кириленко

Кандидат філософських наук, доцент,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7413-8809

e-mail: public_admin@nubip.edu.ua

Для цитування:

Кириленко, В. (2024). Цінності державної політики утвердження української національної та громадянської ідентичності. *Питання культурології*, 44, 19–28. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.44.2024.318690>

Мета статті — проаналізувати суспільно-державні (національні) цінності «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність» як світоглядні засади державної політики утвердження національної та громадянської ідентичності. *Результати дослідження* засвідчили: безпековий та ідентичнісний виміри суспільного життя є взаємопов'язаними. Консолідацію суспільства, безпеку її громадян і стійкість держави забезпечує державна політика національної ідентичності. Ухвалений Верховною Радою України 13 грудня 2022 року Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження національної та громадянської ідентичності» визначив правову основу державної політики національної ідентичності. Прийняття зазначеного закону стало можливим унаслідок потужної консолідації українського суспільства навколо спільних колективних цінностей, які сформували аксіологічні підвалини державної політики утвердження української національної та громадянської ідентичності. Законом такі цінності визначені як суспільно-державні (національні). *Наукова новизна* дослідження полягає в аналізі ціннісних засад державної політики національної та громадянської ідентичності, основу якої формують поняття «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність». *Висновки*. Обґрунтовано взаємозв'язок безпекового та ідентичнісного вимірів суспільного життя, проаналізовано суспільно-державні (національні) цінності «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність», що згідно з законом є засадничими підвалинами державної політики ідентичності. Зазначено, що: 1) «соборність» є гранично важливим поняттям, яким закріплена єдність українських територій, 2) «самобутність» є ціннісним концептом, у якому зафіксована неповторність української національної ідентичності, 3) «воля» є наскрізною ціннісною домінантою колективної свідомості

© Кириленко В., 2024

Стаття надійшла до редакції: 02.08.2024

українського народу, 4) «гідність» є непорушною цінністю як громадянина, так і держави, вона мотивує людей до боротьби за свободу.

■ **Ключові слова:** українська національна ідентичність; соборність; самобутність; воля; гідність

■ Вступ

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження національної та громадянської ідентичності» (далі — *Закон*) був ухвалений Верховною Радою України 13 грудня 2022 року вже під час повномасштабного російського вторгнення. До того в інформаційному просторі і загалом у суспільстві протягом десятиліть головним чином мали місце численні, понад усе політичні, дискусії, дебати, взаємопереконання та суперечки стосовно основних підходів до цієї політики та її ключових смислів. Законодавча та виконавча влада, особливо після початку російської агресії в Україні 2014 року, ухвалювала певні рішення у царині захисту та підтримки національної ідентичності. Ці рішення стосувалися захисту національного інформаційного телерадіопростору, українського книжкового ринку, гастрольного ринку, української мови як державної тощо. Однак ухвалення окремого профільного *Закону* стало можливим лише унаслідок потужної консолідації українського суспільства навколо спільних колективних цінностей, обумовлених спільністю національної та громадянської ідентичності. Варто наголосити: саме державна політика національної ідентичності забезпечує консолідацію суспільства, а значить стійкість управлінської системи та стійкість держави як такої, визначає доміанти культурно-мистецького середовища. Цінності, визначені як її основа, мають бути артикульовані, досліджені та популяризовані в освітньому, культурно-мистецькому та громадському секторі.

■ Аналіз попередніх досліджень

Увага наукової спільноти до вивчення сутнісних ознак української національної ідентичності значно зросла після повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Українська національна ідентичність в умовах російської агресії є предметом обговорення на сторінках англійськомовних наукометричних видань, зокрема розвідка В. Кулика (Кулик, 2024) про національну ідентичність українців в час новітньої російсько-української війни, опублікована у липні 2023 року, станом на липень 2024 року згадувалася в п'ятнадцяти інших публікаціях, схожі показники має й публікація О. Фоменко (Fomenko, 2023) про культурні символи та національну ідентичність, опублікована у вересні 2022 року (авторка також досліджує українську ідентичність у контексті війни). Вектор обговорення української національної ідентичності помітно змінився від початку повномасштабного вторгнення: від вивчення соціально-економічних проблем, які спричинили міграційні процеси, до осягнення сутнісних вимірів та ціннісних основ, що надають українцям сил протистояти ворогу та тримати оборону демократичних цінностей у світовій спільноті. Доктор філософських наук В. Крисаченко (2023) аналізує онтологічні підстави та сутнісні риси української ідентичності, академік І. Бех (2023) — її психологічні виміри. Окремі дослідження присвячені вивченню ба-

зових, концептуальних для її осягнення понять, зокрема, феномен соборності досліджує доктор історичних наук Т. Бевз (2023), національну самобутність (її значення для становлення української ідентичності) та європейський досвід розвитку національної самобутності — доктор історичних наук Г. Васильчук (Васильчук & Проноза, 2024), ідентичність в системі координат гідності — доктор філософських наук Л. Тарасюк (2023). Дослідники, зокрема І. Ящук та Н. Козакова (2023), зазначають, що цінності соборності, волі, гідності є засадничо важливими для виховання патріотизму, вивчають дієві педагогічні інструменти такої роботи. Науковці (К. Кириленко, 2022) висвітлюють досвід формування української ідентичності в закладах вищої освіти України (на прикладі Київського національного університету культури і мистецтв). Водночас аналіз концептуальних для української національної ідентичності понять (що визначені *Законом* як суспільно-державні цінності) як базових для формування державної політики утвердження української національної ідентичності не був предметом окремого наукового вивчення.

■ Мета статті

Метою статті є аналіз суспільно-державних (національних) цінностей «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність» як світоглядних засад державної політики утвердження української національної та громадянської ідентичності. Методологічна основа дослідження сформована поєднанням методів аналізу, спрямованого на вивчення законодавчої бази, та спостереження, на підставі якого розкрито соціокультурний контекст досліджуваних понять.

■ Результати дослідження

Події повномасштабного вторгнення засвідчили, що безпековий та ідентичнісний виміри у житті суспільства та державній політиці жорстко взаємопов'язані, національна ідентичність «забезпечує світоглядні підвалини безпеки суспільства — від фізичної безпеки громадянина до національної безпеки держави» (В. Кириленко, 2022, с. 35). Мотивація боротися за незалежність, суверенітет та територіальну цілісність якраз і обумовлена індивідуальним відчуттям причетності громадянина до нації, народу, суспільства, держави, рідної країни — тобто обумовлена причетністю до ширших, колективних, ідентичностей, якими у нашому випадку є національна та громадянська ідентичності. Відчуття цієї окремішності й диктує людям як громадянам своєї країни логіку індивідуальної боротьби за свій народ та свою державу. Такий стан речей визначає спроможність на державному рівні побудувати оборону, захиститися та відновити суверенітет і територіальну цілісність у повному обсязі. Саме тому безпековий та ідентичнісний виміри з огляду на обставини воєнного часу стали у житті суспільства та державному управлінні вкрай важливими, а по суті — панівними, позаяк саме ці виміри за умов російської агресії забезпечують у тому числі й фізичне виживання кожної родини, кожної людини, кожної громади, регіону та української держави у цілому. Тому вкрай важливо, щоб політика ідентичності припинила бути полем лише світоглядних суперечок та перемістилася у площину абсолютно предметно-практичних дій, оскільки у новому законодавстві (Верховна Рада

України, 2022) передбачені всі необхідні визначення, норми прямої дії і навіть конкретні та вимірювані критерії успішності політики національної та громадянської ідентичності.

Норми *Закону* (Верховна Рада України, 2022), окрім конкретних дій та управлінських рішень, до яких мають вдатися органи державної влади та місцевого самоврядування на його виконання, містять перелік та визначення цінностей (вони визначаються як суспільно-державні (національні) цінності), які для цілей здійснення державної політики національної та громадянської ідентичності є засадничими; водночас як аксіологічні домінанти вони формують світоглядні переконання, що вмотивовують культурно-мистецькі рефлексії.

Закон чітко визначає, що «суспільно-державні (національні) цінності України є концептуальною основою та консолідуючими чинниками утвердження української національної та громадянської ідентичності, фундаментом для гармонізації інтересів людини, забезпечення стабільності в суспільстві та сталого розвитку держави» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 2).

Державна політика ідентичності ґрунтується на спільних суспільно-державних (національних) цінностях. Цими цінностями є «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3).

Поняття «соборності» з погляду української державотворчої традиції, становлення нашої власної управлінської системи є гранично важливим. Ще від початку 90-х рр. минулого століття День Соборності 22 січня був непересічною подією, знаковим днем для багатьох українців, хоча й далеко не для всіх, оскільки лише невелика частина суспільства усвідомлювала значущість Соборності. Мало хто зчитував це явище й просто слово «соборність» як позначення єдності всіх українських земель, а значить всіх українських громадян — української політичної нації. Розуміння соборності все одно проторувало собі шлях до масової свідомості, хоч для цього й знадобилися десятиліття інтенсивних, подекуди безкомпромісних, суспільних дискусій. Законодавець, пропонуючи суспільству унормоване законом визначення соборності та спираючись на його підтримку, акцентує понад усе на єдності українських територій, на яких український народ (українська політична нація) створив (відновив) власну демократичну державу: «соборність — єдність, неподільність усіх територій України, духовна єдність українців, які проживають на території України, а також єдність усіх громадян України незалежно від національності та віросповідання, спрямована на утвердження справжнього суверенітету і незалежності України, побудову процвітаючої демократичної національної держави» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 1). Суспільству запропоноване саме те розуміння соборності, яке дало можливість українцям колективно вистояти, особливо у перші місяці повномасштабного вторгнення і тримати оборону своєї території дотепер, як спільної синергетичної сили усіх українських громадян, усіх українських регіонів, громад та територій, які єдині у сповідванні ключових державно-суспільних цінностей та спільному прагненні зберегти територіальну цілісність української держави.

Другою із передбачених *Законом* суспільно-державних цінностей є «самобутність». Самобутність законодавець розшифровує як «національну ідентичність, неповторність, оригінальність, які виявляються окремою особою чи гру-

пою осіб у ментально обумовленому художньо-мистецькому світосприйнятті, національно прийнятних способах спілкування, діяльності, поведінки. Самобутність українського народу визначається його історією, культурою, традицією та українською мовою» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 2). Слід наголосити, що в тексті *Закону* зафіксована важливість культурно-мистецького середовища для утвердження, пропагування та захисту націотворчих цінностей.

Третій ціннісний орієнтир, суспільно-державна цінність — воля. Але поняття «воля» вживається тут не в сенсі нашої індивідуальної волі як психологічної характеристики, притаманної більшою чи меншою мірою кожному із нас, «воля» розуміється як «героїка боротьби за незалежність України, прагнення до самостійності» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 3), яке проявлялося в ідеях та діях на всіх історичних етапах існування українського народу. Це «прагнення до самостійності» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 3) існувало навіть тоді, коли наша держава занепадала або латентно існувала за умов домінування іншої державної складової на своїй історичній території. Все одно було прагнення народу зберегти власну культуру, зберегти себе як ціле, як «культурну націю» (В. К.).

Згідно з ідеями німецького мислителя Ф. Майнеке (2000), нації поділяються на культурні та політичні (с. 504). Перші переймаються збереженням власних традицій, автентичності, мови, культурної самобутності. Як зауважує Ф. Майнеке (2000), «спільна мова, спільна література і спільна релігія — ось ті найважливіші і найдійовіші культурні скарби, які творять і згуртовують культурну націю» (с. 504). Однак згуртовують для того, щоб згодом вийти на рівень усвідомлення себе як нації політичної, сформулювати та проголосити ідеал власної політичної незалежності та створення суверенної держави. Щойно з'являються політичні лідери, які здатні артикулювати ці прагнення, культурна нація перетворюється на націю політичну і розпочинає усвідомлену, тривалу й здебільшого драматичну боротьбу за власну державну незалежність. Ф. Майнеке (2000) зазначає, що політичні нації «створює не тільки прагнення до самовизначення, а й ... політичне співіснування в одному державному об'єднанні, отже, повільне, вікове зростання» (с. 506). Такі періоди «співіснування» мали місце і в українській історії. Однак вони вирізнялися численними драматичними подіями протистоянь та повстань українського народу, опором окремих, найсміливіших, його представників та представниць, які й були уособленням волі українців до самостійного життя, а не співіснування у складі іншої держави у статусі або підлеглого або, як у російській імперії, неіснуючого народу.

«Воля» як наскрізна ціннісна домінанта присутня в колективній свідомості українського народу сотні років, протягом яких Україна боролася за відновлення суверенної держави. Прагнення досягнути цієї мети і є «проявом волі українського народу», «героїкою боротьби за незалежність України», «невпинним пошуком шляхів досягнення свободи», про які згадує законодавець, формулюючи поняття «волі» як основної суспільно-державної (національної) цінності українського народу (Верховна Рада України, 2022).

Четверта основна суспільно-державна цінність — це гідність. Гідність як «відстоювання своїх духовно-моральних і державницьких позицій, усвідомлен-

ня власної ваги та громадянського обов'язку у міжнародному співтоваристві» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 4). Права людини, свобода людини, гарантована цими правами, у сучасних демократіях є основою усіх взаємодій громадянина та суспільства. Громадянин прагне визнання своїх прав та їх реального підтвердження у повсякденному житті. Держава, що неспроможна забезпечити умови для такого підтвердження, ризикує втратити лояльність своїх громадян. Саме тому гідність людини та громадянина має бути непорушною цінністю і для самого громадянина, і для держави в особі як її найвищих обраних керівників, так і усіх публічних управлінців.

Американський філософ Ф. Фукуяма (2021), який доклав багато інтелектуальних зусиль для дослідження феномену людської гідності, стверджує, що «внутрішнє “я” — основа людської гідності» (с. 23). В основі його концепції гідності перебуває поняття «ізотимії» — прагнення кожного індивіда мати однакове визнання, бути однаково гідним, як усі інші члени суспільства, у якому він живе. Однак, зазначає філософ, «внутрішнє відчуття власної гідності прагне зовнішнього визнання» (Фукуяма, 2021, с. 23). Людині недостатньо лише самій цінувати саму себе, вона потребує позитивної оцінки з боку інших. «Самоповага постає з поваги інших», — пише американський мислитель (Фукуяма, 2021, с. 23). Цієї самоповаги людина не відчуває й тоді, коли належить до певної спільноти, групи, середовища, сповідує разом із ними спільну колективну ідентичність, а ця група зазнає переслідувань, зневаги чи принижень від інших груп, держави чи суспільства. Цією групою може бути ціла нація чи етнос, які сповідують власну національну ідентичність та борються за її вільний розвиток, прагнуть більшої свободи у своїй країні чи створення власної суверенної держави. «Відчуття скривдженості, — пише Ф. Фукуяма (2021), — породжує у згаданій групі потребу у тому, щоб її гідність було публічно визнано» (с. 20). Філософ зазначає: «Принижена група, яка прагне повернути втрачену гідність, має набагато більший емоційний вплив, ніж люди, які просто керуються економічною вигодою» (Фукуяма, 2021, с. 20). Звідси робимо висновок про взаємодію та взаємовплив індивідуальної та колективної ідентичностей, які, переплітаючись, є ключовим світоглядно-психологічним мотивом для людей боротися за власну гідність.

Українська історія рясніє прикладами боротьби українців за власну гідність — як індивідуальну, так і колективну, національну, які злилися для активного громадянина в одне вкрай важливе ціле. Один із таких прикладів так і самоозначений народом — Революція гідності. Власне, ті події новітньої історії є практичним відбитком теоретичного визначення гідності, яке й було запропоновано законодавцем у досліджуваному нами *Законі* як його норма і водночас як одна із ключових суспільно-державних (національних) цінностей, оскільки є очевидним, що суспільна активність громадян на Майдані й була концентрованим виявом «відстоювання своїх духовно-моральних і державницьких позицій, усвідомлення власної ваги та громадянського обов'язку у міжнародному співтоваристві» (Верховна Рада України, 2022, ст. 6, ч. 3, п. 4).

На утвердження, пропагування та захист визначених *Законом* суспільно-державних (національних) цінностей, як-то: «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність», — в умовах правового режиму воєнного стану спря-

мована не лише державна політика України, але й численні громадські та культурно-мистецькі ініціативи, активність яких від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну стрімко зростає та потреба яких як на лінії фронту, так і в тилу, була і лишається вкрай високою. Єдність українського суспільства у боротьбі з російським агресором, плідна взаємодія влади, громадського сектору, діячів сфери освіти, культури та мистецтва є свідченням консолідуючої сили, яку мають цінності української національної та громадянської ідентичності, визначені *Законом* як суспільно-державні цінності.

Висновки

Об'єднано взаємозв'язок безпекового та ідентичнісного вимірів суспільного життя та державної політики. Проаналізовано суспільно-державні (національні) цінності «соборність», «самобутність», «воля» та «гідність», що, згідно з *Законом*, є засадничими підвалинами державної політики ідентичності. Зазначено, що: 1) з погляду української державотворчої традиції «соборність» є гранично важливим поняттям, яким зафіксована єдність українських територій, на яких українська політична нація створила власну державу; 2) самобутність є ціннісний концепт, у якому зафіксована неповторність української національної ідентичності (він транслюється, зокрема, через культурно-мистецькі форми та наративи, якими утверджуються націотворчі цінності); 3) «воля» є наскрізною ціннісною домінантою колективної свідомості українського народу, мотиватором боротьби за створення суверенної держави; 4) непорушною цінністю як для громадянина, так і для держави є «гідність», основи якої сформовані прагненнями індивідів бути однаково поцінованими разом з іншими членами суспільства. Аргументовано взаємодію та взаємовплив індивідуальної та колективної ідентичностей, які, переплітаючись, є ключовим світоглядно-психологічним мотивом для людей боротися за власну гідність. Предметом подальшого аналізу має стати вивчення інших ціннісних домінант української національної ідентичності та їх впливу на формування державної політики утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Список посилань

- Бевз, Т. (2023). Феномен соборності у науковому та політичному дискурсах. *Політичні дослідження*, 1(5), 7–35 <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/280380/274730>
- Бех, І. (2023, 23 листопада). Українська національна ідентичність у науково-психологічних координатах. В *Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах* [Матеріали конференції] (с. 28–34). НАІР.
- Васильчук, Г., & Проноза, Н. (2024, 9 березня). Європейські практики розвитку національної самобутності. В А. В. Череп, В. Г. Воронкова, Ю. В. Калюжна, О. Г. Череп, & С. М. Іванов (Ред.), *Європейський досвід управління персоналом та перспективи його імплементації в Україні* [Матеріали конференції] (с. 104–107). Запорізький національний університет.
- Верховна Рада України (2022, 13 грудня). *Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності* (Закон № 2834-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>

- Кириленко, В. (2022). Національна ідентичність та її вплив на суспільну консолідацію і ефективність публічного управління. *Питання культурології*, 39, 32–39. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.39.2022.256898>
- Кириленко, К. (2022). Формування української ідентичності в процесі викладання курсу «Філософія» в закладі вищої освіти за умов воєнного стану. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 3, 10–15. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2022.266066>
- Крисаченко, В. (2023). Українська ідентичність: онтологічні підстави та сутнісні риси. *Вісник Науково-дослідного інституту українознавства*, 1, 6–21 [https://doi.org/10.30840/2786-8818.1\(1\).2023.291947](https://doi.org/10.30840/2786-8818.1(1).2023.291947)
- Майнеке, Ф. (2000). Загальний погляд на націю, національну державу і космополітизм (Ю. Бадзя, пер.). В О. Проценко, & В. Лісовий (Упоряд.). *Націоналізм* (с. 503–514). Смолоскип.
- Тарасюк, Л. (2023, 12–13 квітня). Ідентичність у системі координат гідності. В *Євроінтеграційні процеси в Україні: історичні, культурні, політико-правові та психологічні аспекти* [Матеріали конференції] (с. 66–70). Liha-Pres. <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/208>
- Фукуяма, Ф. (2021). *Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості* (Т. Сахно, пер.; 2-ге вид.). Наш формат. <https://nashformat.ua/pdf-preview/identychnist.-potreba-v-gidnosti-j-polityka-skryvdzhenosti-709373>
- Ящук, І., & Казакова, Н. (2023). Педагогічний інструментарій національно-патріотичного виховання. *Physical culture and sport: scientific perspective*, 1, 22–28. <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.3>
- Fomenko, O. (2023). Brand new Ukraine? Cultural icons and national identity in times of war. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(2), 223–227. <https://doi.org/10.1057/s41254-022-00278-y>
- Kulyk, V. (2024). National Identity in Time of War: Ukraine after the Russian Aggressions of 2014 and 2022. *Problems of Post-Communism*, 71(4), 296–308. <https://doi.org/10.1080/10758216.2023.2224571>

References

- Bekh, I. (2023, November 23). Ukrainiska natsionalna identychniist u naukovu-psykholohichnykh koordynatakh [Ukrainian national identity in scientific and psychological coordinates]. In *Zrostaivucha osobystist u smyslotsinnisnykh obrysakh* [Growing personality in the sense-value outlines] [Conference proceedings] (pp. 28–34). NAIR [in Ukrainian].
- Bevz, T. (2023). Fenomen sobornosti u naukovomu ta politychnomu diskursakh [The phenomenon of unity in scientific and political discourses]. *Political Studies*, 1(5), 7–35 <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/280380/274730> [in Ukrainian].
- Fomenko, O. (2023). Brand new Ukraine? Cultural icons and national identity in times of war. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(2), 223–227. <https://doi.org/10.1057/s41254-022-00278-y> [in English].
- Fukuiama, F. (2021). *Identychnist. Potreba v hidnosti y polityka skryvdzhenosti* [Identity. The need for dignity and the politics of offense] (T. Sakhno, Trans.; 2nd ed.). Nash format. <https://nashformat.ua/pdf-preview/identychnist.-potreba-v-gidnosti-j-polityka-skryvdzhenosti-709373> [in Ukrainian].

- Krysachenko, V. (2023). Ukrainska identychnist: ontolohichni pidstavy ta sutnisni rysy [Ukrainian Identity: Ontological Foundations and Essential Features]. *Bulletin of Research Institute of Ukrainian Studies*, 1, 6–21 [https://doi.org/10.30840/2786-8818.1\(1\).2023.291947](https://doi.org/10.30840/2786-8818.1(1).2023.291947) [in Ukrainian].
- Kulyk, V. (2024). National Identity in Time of War: Ukraine after the Russian Aggressions of 2014 and 2022. *Problems of Post-Communism*, 71(4), 296–308. <https://doi.org/10.1080/10758216.2023.2224571> [in English].
- Kyrylenko, K. (2022). Formuvannia ukrainskoi identychnosti v protsesi vykladannia kursu "Filosofia" v zakladi vyshchoi osvity za umov voiennoho stanu [Formation of Ukrainian Identity in "Philosophy" Course Teaching in Tertiary Education Institution under Martial Law]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 3, 10–15. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2022.266066> [in Ukrainian].
- Kyrylenko, V. (2022). Natsionalna identychnist ta yii vplyv na suspilnu konsolidatsiu i efektyvnist publichnoho upravlinnia [National identity and its influence on social consolidation and efficiency of public administration]. *Issues in Cultural Studies*, 39, 32–39. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.39.2022.256898> [in Ukrainian].
- Maineke, F. (2000). Zahalnyi pohliad na natsiu, natsionalnu derzhavu i kosmopolityzm [A general view of the nation, the nation-state and cosmopolitanism] (Iu. Badzia, Trans.). In O. Protsenko, & V. Lisovy (Comps.). *Natsionalizm* [Nationalism] (pp. 503–514). Smoloskyp [in Ukrainian].
- Tarasiuk, L. (2023, April 12–13). Identychnist u systemi koordynat hidnosti [Identity in the coordinate system of dignity]. In *Yevrointehratsiini protsesy v Ukraini: istorychni, kulturni, polityko-pravovi ta psykholohichni aspekty* [European integration processes in Ukraine: historical, cultural, political, legal and psychological aspects] [Conference proceedings] (pp. 66–70). Liha-Pres. <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/208> [in Ukrainian].
- Vasylchuk, H., & Pronoza, N. (2024, March 9). Yevropeiski praktyky rozvytku natsionalnoi samobutnosti [European practices of national identity development]. In A. V. Cherep, V. H. Voronkova, Yu. V. Kaliuzhna, O. H. Cherep, & S. M. Ivanov (Eds.), *Yevropeiskyi dosvid upravlinnia personalom ta perspektyvy yoho implementatsii v Ukraini* [European experience of personnel management and prospects for its implementation in Ukraine] [Conference proceedings] (pp. 104–107). Zaporizhzhia National University [in Ukrainian].
- Verkhovna Rada of Ukraine (2022, December 13). *Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukrainskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti* [On the basic principles of state policy in the field of strengthening Ukrainian national and civil identity] (Law No. 2834-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> [in Ukrainian].
- Yashchuk, I., & Kazakova, N. (2023). Pedahohichniy instrumentarii natsionalno-patriotychnoho vykhovannia [Pedagogical toolkit of national-patriotic education]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, 1, 22–28. <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.3> [in Ukrainian].

VALUES OF STATE POLICY IN ESTABLISHING UKRAINIAN NATIONAL AND CIVIL IDENTITY

Vyacheslav Kyrylenko

*PhD in Philosophy, Associate Professor,
National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine,
Kyiv, Ukraine*

ORCID ID: 0000-0002-7413-8809

e-mail: public_admin@nubip.edu.ua

The aim of the article is to analyse social and state (national) values of “congregation”, “identity”, “will” and “dignity” as worldview principles of the governmental policy in establishing national and civil identity. *The results* indicate the following: security and identity dimensions of social life are interrelated. The consolidation of society, the safety of its citizens and the stability of the state is ensured by the governmental policy of national identity. The Law of Ukraine “On the Basic Principles of State Policy in the Sphere of Establishing National and Civil Identity”, adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine on December 13, 2022, defined the legal basis of the governmental policy in national identity. The adoption of the mentioned above law became possible as a result of the powerful consolidation of the Ukrainian society around common collective values, which formed axiological foundations of the state policy in establishing Ukrainian national and civil identity. These values are described by the Law as social and state (national) ones. *The scientific novelty* of the study grounds on the analysis of the value bases of the state policy in national and civil identity, the cluster of which is formed by the concepts of “congregation”, “identity”, “will” and “dignity”. *Conclusions.* Interrelations between the security and identity dimensions of social life are substantiated; social and state (national) values of “congregation”, “identity”, “will” and “dignity”, which according to the law are the fundamental foundations of state identity policy, are analysed. It is noted that: 1) “congregation” is an extremely important concept, which secures the unity of Ukrainian territories; 2) “identity” is a valuable concept in which the uniqueness of the Ukrainian national identity is highlighted; 3) “will” is a dominant value through the collective consciousness of the Ukrainian nation; 4) “dignity” is an inviolable value of both the state and its citizens, it motivates people to fight for their freedom.

Keywords: Ukrainian national identity; impartiality; identity; will; dignity

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.